

KISS SZANDRA

Bölcselet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

bundijo@gmail.com

Hős kalandorból tudós-űrhajós – Az asztronauták ábrázolása az űrkorszakban

Az űrkorszak kezdete, az emberes űrrepülések megvalósíthatósága megteremtette annak a lehetőségét, hogy új karakterek, hősképek jelenjenek meg a köztudatban. Az Egyesült Államokban az első űrhajóscsoport, a Mercury Hetek tagjai váltak az 1960-as évek asztronautáinak archetípusaivá, amelyek egészen az Apollo-programig meghatározták az általános ábrázolási módot. Bátor, hős, kalandor férfiak voltak, patrioták, de az átlagember jegyeivel is rendelkeztek. Ezek a motívumok jól illeszkedtek a NASA pozitív PR-ra való törekvéseihez is, amellyel az űrprogramjaik támogatottságát kívánták növelni.

Az űrverseny enyhülése azonban a klasszikus hős-asztronauta imázusra is hatással volt. Az űrprogramok egyre inkább a különféle tudományterületek igényeit szolgálták ki a politikai érdekek és történelmi sikerek helyett. Ehhez más típusú, más háttérrel rendelkező személyekre volt szükség. A tudós-űrhajósok iránt azonban már korántsem volt akkora az érdeklődés, mint elődeik iránt.

Előadásomban az amerikai asztronauták ábrázolásában megjelenő motívumokat mutatom be, amelyek meghatározták az űrhajósokról kialakított általános képet az amerikai sajtóban és propagandában. Emellett kitérek azokra az okokra, amelyek meghatározták a fő karakterjegyeket, valamint azokra a tényezőkre is, amelyek végül az űrhajós ismertetőjegyeinek teljes megváltozásához vezettek.